

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/25/2018
Identifikačné číslo spisu: 5714011013
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5714011013.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému A. A. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 25. septembra 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného A. A. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. októbra 2015, sp. zn. 3To/140/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného A. A. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) z 18. augusta 2015, sp. zn. 3T/124/2014, bol obvinený A. A. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že od presne nezisteného dňa roku 2003 do mesiaca február 2014, v mieste spoločného trvalého bydliska v A. č. XX, okres A., týral blízku osobu, manželku J. A., rod. I., nar. X. E. XXXX, a to tak, že jej pod vplyvom alkoholu vulgárne nadával, neustále ju upodozrieval z nevery, chodil ju sledovať k zamestnávateľovi, ponížoval ju pred rodinnými príslušníkmi, nepúšťal ju von, kontroloval a zatajoval jej poštu, sledoval ju, kde chodí, kontroloval ju, či ho nepodvádza, bil ju otvorenou dlaňou po chrbte a líci, vyvolával žiarlivostné scény a hádky, čím v nej vyvolával strach a stres, nakoľko poškodená musela z domu odísť preč, aby sa obžalovaný ukludnil, čím za uvedené obdobie správanie obžalovaného poškodenú psychicky dekompenzuje, čo sa prejavuje ako emocionálna labilita a vulnerabilita, poškodená pociťuje z konania obžalovaného tieseň, podľa záverov znaleckého posudku poškodená trpela a trpí syndrómom týranej osoby.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 208 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dva roky, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste rozsudku okresného súdu z 13. novembra 2014, sp. zn. 23T/174/2014, ktorým bol obvinenému

uložený za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere šesť mesiacov, na ktorého výkon bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rozsudok okresného súdu napadli odvolaniami prokurátor a obvinený A. A.. Na podklade odvolania prokurátora Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 29. októbra 2015, sp. zn. 3To/140/2015, podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obvinenému A. A. podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste už vyššie zmieneného rozsudku okresného súdu z 13. novembra 2014, sp. zn. 23T/174/2014. Odvolanie obvineného krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu, ktorý bol obvinenému A. A. a jeho obhajcovi doručený 3. decembra 2015, podal obvinený dovolanie najskôr vlastným písomným podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 10. apríla 2017 a 11. apríla 2018 aj prostredníctvom pre dovolacie konanie ustanovenej obhajkyne z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), h), i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. poukázal na skutočnosť, že v prípravnom konaní nemal obhajcu, hoci od začiatku trestného stíhania tu podľa neho boli dôvody povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Tr. por., a z tohto dôvodu nerozumel trestnoprávnym dôsledkom konania. Tvrdí tiež, že zo strany vyšetrovateľa nebol poučený o svojich právach, zápisnicu o svojom výsluchu podpísal na jeho pokyn bez toho, aby si ju mohol prečítať, navyše, nemal pri sebe okuliare, ktoré nevyhnutne potrebuje na čítanie.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. vidí obvinený v tom, že krajský súd nepoužil inštitút mimoriadneho zníženia trestu, hoci okresný súd vo svojom rozsudku z 18. augusta 2018 mu uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dva roky s použitím § 39 Tr. zák. práve na základe názoru krajského súdu, ktorý bol prednesený na verejnom zasadnutí konanom 2. júla 2015 a podľa ktorého bol pôvodne uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere jeden rok nedostačujúci a bolo mu potrebné uložiť dva roky. Nepoužitie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu zo strany krajského súdu spôsobuje podľa obvineného nesprávne určenie dolnej hranice trestnej sadzby v predmetnej veci.

Napokon dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. odôvodnil obvinený tým, že predmetný trestný čin je v zmysle § 87 Tr. zák. premlčaný, keďže on aj poškodená pred súdom zhodne potvrdili, že v ich manželstve dochádzalo k hádkam a problémom, rovnako ako aj v iných manželstvách, a k násiliu došlo v rokoch 1991 - 1993. Zároveň tvrdí, že v priebehu konania nebolo preukázané, že by v rozmedzí rokov 2003 - 2014 mal týrať alebo dopúšťať sa fyzického alebo psychického násilia vo vzťahu k poškodenej.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline, ako aj všetky rozhodnutia naň nadväzujúce a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. tomuto súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prejednať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 20. apríla 2018 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin, ktorá uviedla, že podľa jej názoru boli v predmetnej trestnej veci vykonané všetky dostupné dôkazy, a to zákonným spôsobom a v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. Na základe uvedeného považuje rozhodnutie prvostupňového súdu, ako aj nadväzujúce rozhodnutie krajského súdu za zákonné a spravodlivé, dovolacie dôvody tak, ako ich uviedol obvinený za nenaplnené a nepreukázané a z tohto dôvodu navrhuje dovolanie obvineného odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Vo vzťahu k obvineným uvádzaným námietkam týkajúcim sa zásadného porušenia jeho práva na obhajobu z dôvodu absencie obhajcu aj napriek existencii dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Tr. por. už v prípravnom konaní, je potrebné uviesť, že trestné stíhanie bolo v predmetnej veci začaté uznesením z 26. februára 2014, ktorým bolo obvinenému zároveň aj vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. Obhajca bol obvinenému ustanovený opatrením z 26. júna 2014, po tom, čo boli v prípravnom konaní vykonané jeho výsluchy, výsluchy poškodenej J. A., svedkov Y. Z., O. Z. a A. A. a boli predložené znalecké posudky týkajúce sa vyšetrenia jeho duševného stavu a psychologického vyšetrenia poškodenej. Po podaní obžaloby si obvinený 16. októbra 2014 obhajcu zvolil.

Na dôvodnosť povinnej obhajoby od vznesenia obvinenia dovolateľovi pritom poukázal Krajský súd v Žiline už vo svojom zrušujúcom uznesení z 2. júla 2015, sp. zn. 3To/83/2015, a v tejto súvislosti uviedol, že okresný súd nemôže z dôvodu porušenia práva na obhajobu obvineného čítať výpovede z prípravného konania a ani z nich vychádzať. Po vrátení veci okresný súd na hlavnom pojednávaní 18. augusta 2015 nanovo vykonal dokazovanie výsluchom obvineného A. A., poškodenej J. A., svedkov A. A. a O. Z., pričom postupoval v zmysle vysloveného právneho názoru krajského súdu a podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol vykonať dôkazy navrhované prokurátorkou, a to prečítanie výpovedí vypočutých osôb z prípravného konania. Na základe takto vykonaného dokazovania, založeného len na výpovediach uskutočnených na hlavnom pojednávaní, potom prvostupňový súd vo veci rozhodol rozsudkom z 18. augusta 2015.

Z uvedeného je zrejmé, že na úkony, pri ktorých obvinený nemal obhajcu, hoci ho mať musel, konajúce sudy vôbec neprihliadali a vychádzali len z dôkazov, ktoré boli vykonané pri plnom zachovaní práva obvineného na obhajobu (za účasti jeho obhajcu) a z tohto dôvodu nemožno v predmetnej veci konštatovať, že by došlo k zásadnému porušeniu práva dovolateľa na obhajobu, a teda ani k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa nepoužitia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu a z toho vyplývajúceho nesprávneho určenia dolnej hranice trestnej sadzby, tu je potrebné poukázať na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke pod č. 5/2011, v zmysle ktorého hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa prímkyňa ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. Vzájomný vzťah týchto dovolacích dôvodov je pritom taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa iba k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. však nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák., v dôsledku čoho má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. preto nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ krajský súd (na rozdiel od prvostupňového súdu) pri ukladaní trestu obvinenému nepoužil inštitút mimoriadneho zníženia podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., táto skutočnosť sama o sebe nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V tejto súvislosti neobstojí ani obvineným namietaná nesprávne určená dolná hranica trestnej sadzby, pretože trestná sadzba uvedená v § 208 ods. 2 Tr. zák. (v znení účinnom do 1. januára 2016, pozn.) je v rozmedzí sedem rokov až pätnásť rokov. Zároveň podľa § 42 ods. 1 v spojení s § 41 ods. 2 Tr. zák. bola zvýšená horná hranica trestnej sadzby o jednu tretinu, t. j. trestná sadzba, z ktorej krajský súd pri rozhodovaní o treste vychádzal, bola sedem rokov až dvadsať rokov. Je teda zrejmé, že trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov (na spodnej hranici trestnej sadzby) je uložený v zákonom stanovenej trestnej sadzbe a nezakladá dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Napokon, vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa premlčania predmetného trestného činu je potrebné v prvom rade poukázať na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por., podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací nemôže skúmať a meniť. Pri posudzovaní tohto dovolacieho dôvodu tak smie najvyšší súd vychádzať len zo skutkového stavu zisteného okresným súdom, ktorý je uvedený v skutkovej vete jeho rozsudku. Z pohľadu obvineným v rámci tohto dovolacieho dôvodu uplatnenej námietky je preto podstatným, že podľa skutkových záverov okresného súdu bol trestný čin páchaný „od presne nezisteného dňa roku 2003 do mesiaca február 2014“. Zánik trestnosti tohto činu (skutku) právne posúdeného ako zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. (v znení účinnom do 1. januára 2016, pozn.), ktorého horná hranica trestnej sadzby (bez uplatnenia asperačnej zásady, pozn.) je pätnásť rokov, by tak podľa § 87 ods. 1 písm. b) Tr. zák. zanikla až uplynutím dvadsaťročnej premlčacej doby. Ani v tomto smere tak nie je obvineným uplatnený dovolací dôvod zjavne splnený.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného A. A. podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.